

hvor gerningsmanden hører hjemme, og uden hensyn til, om handlingen er strafbar i det pågældende land, hvis handlingen »krænker en forpligtelse, som det ifølge lov påhviler gerningsmanden at iagttage i udlandet«. Bestemmelsen skal sammenholdes med forældremyndighedslovens § 2, stk. 2, hvorefter den, som har forældremyndigheden over et barn, har pligt til at beskytte barnet mod vold og anden krænkende behandling. Der foreligger ikke domstolsafgørelser om spørgsmålet, men det må efter Justitsministeriets opfattelse anses for tvivlsomt, om straffelovens § 8, nr. 2, kan anvendes ved omskæringer, der foretages i udlandet. Under alle omstændigheder vil bestemmelsen i givet fald alene kunne anvendes over for den omskårne piges forældre, ikke over for andre personer, der har foretaget omskæringen eller medvirket hertil i udlandet.

2.3. Når der rejses tiltale her i landet på grundlag af reglerne om dansk straffemyndighed i straffelovens §§ 6-9, skal afgørelsen af, om et strafbart gerningsindhold er realiseret, og bestemmelsen af retsfølgen ske efter dansk ret, jf. straffelovens § 10, stk. 1. I tilfælde, hvor dansk straffemyndighed bygger på reglen om dobbelt strafbarhed, følger det imidlertid af straffelovens § 10, stk. 2, at der ved reaktionsvalget skal tages hensyn til gerningslandets lovgivning. Dette betyder ikke, at der ikke kan idømmes strengere straf end den, der ville være forskyldt ved pådømmelse i gerningslandet, men straffen skal ligge inden for strafferammen i den tilsvarende fremmede bestemmelse.

3. Baggrunden for lovforslaget

3.1. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1, forstås ved kvindelig omskæring alle indgreb, hvor der fjernes større eller mindre dele af de kvindelige ydre kønsorganer af kulturelle eller traditionsbestemte grunde. Efter oplysninger fra Sundhedsstyrelsen er der i princippet tre former for kvindelig omskæring:

»Sunnaomskæring/klitoridectomi«: Sunnaomskæring bruges ofte som betegnelse for fjernelse af slimhindefolden over klitoris, men bl.a. på grund af de anatomiske forhold omkring klitoris er der en meget betydelig risiko for at bortskære mere end blot slimhindefolden, og Sundhedsstyrelsen har oplyst, at det næppe forekommer i praksis, at dette indgreb foretages, uden at der også fjernes en del af klitoris. Klitoridectomi er betegnelsen for hel eller delvis fjernelse af klitoris.

»Excision«: Herved forstås hel eller delvis fjernelse af klitoris samtidig med hel eller delvis fjernelse af de små skamlæber.

»Infibulation«: Ved dette indgreb fjernes klitoris, de små skamlæber og en del af de store skamlæber, og de rå sårflader enten sys sammen eller holdes sammen på anden måde, således at der kun efterlades et meget lille hul til vandladning og menstruationsblod.

Afgrænsningen mellem de forskellige former for omskæring er i praksis ikke skarp, og der forekommer mellemformer. I lande, hvor kvindelig omskæring er udbredt, foretages indgrebet ofte af uuddannede fødselshjælpere eller ældre kvinder i familien og uden bedømmelse, og det kan derfor variere meget, hvad der faktisk bliver skåret bort.

Omskæring, specielt infibulation, kan have nogle umiddelbare helbredsmæssige følger og en række senfølger, som dels beror på indgrebets karakter, dels på den måde, indgrebet typisk bliver foretaget på.

Blandt de umiddelbare følger kan nævnes smertechok og psykisk chok på grund af indgrebets karakter, blødning, smerter ved vandladning, infektioner, blodforgiftning og stivkrampe. Senfølgerne er bl.a. smerter ved menstruation, ophobning af menstruationsblod i skede og livmoder ved infibulation, underlivssmerter, kronisk underlivsbetændelse, der kan medføre sterilitet, invaliderende vandladningsproblemer, gentagne urinvejsinfektioner, komplikationer i forbindelse med graviditet og fødsel på grund af uelastisk arvæv, smerter ved samleje og andre seksuelle problemer.

Kvindelig omskæring er således et særdeles alvorligt indgreb, som der efter regeringens opfattelse på det kraftigste må tages afstand fra.

3.2. Kvindelig omskæring er en tusindårig skik i visse lande. Skønt stadigt flere lande har forbudt omskæring, er skikken fortsat ret udbredt i befolkningen i mere end 20 lande i Afrika syd for Sahara – navnlig i Somalia – samt i Ægypten, lande i den sydlige del af Den arabiske Halvø og i enkelte andre lande i verden.

Skikkens oprindelse er uvis. Den er ikke foreskrevet i religiøse skrifter som f.eks. Bibelen eller Koranen, og i de berørte lande forekommer omskæring både blandt kristne, muslimer, jøder, animister mv. Det er ikke ualmindeligt, at kvindelig omskæring alligevel begrundes religiøst, men der kan også findes en lang række andre begrundelser, herunder bl.a. mange fejlagtige forestillinger om de sundhedsmæssige og mentale aspekter ved omskæring af de kvindelige kønsorganer. Der er generelt tale om en dybt rodfæstet tradition hos de berørte befolkningsgrupper, og det sociale pres for at få foretaget omskæring er ofte meget stærkt i de pågældende lande. Det skyldes bl.a., at det er næsten umuligt for en uomskåret kvinde at blive